

Et strandet miljøproblem

Det er ikke første gang det skjer langs norskekysten, og nå skjer det i Sømmevågen. Det finnes nok av skrekk-eksempler på vrak som ingen vedkjenner seg, og for et par måneder siden strandet en fiskeskøyte i Sømmevågen, og dermed strandet et miljøproblem.

Fiskeskøyta kom rekende helt alene en stormnatt med høy vannstand. Uten eier, uten registreringer og kommunen står foreløpig helt uten opplysninger om fartøyet. Slikt pleier å bli liggende, lenge.

Kommunen har til nå ikke visst om båten, og det merkelige er at noen prøver å dempe miljøskadene ved havaristen, ved å legge ut lenser. Båten er også blitt fortøyd etter at den har grunnstøtt i den grunne viken.

I følge Håvard Holeplass, seksjonsleder for miljø- og landbruk, koster det mye å bli kvitt utrangerte båter. Det finnes ikke noe mottak slik det gjør for biler, og det kan koste eierne rundt 100 000 kroner å kvitte seg med vrak på lovlig vis.

– Det vanligste er at båtene tas ut på havet og senkes, sier Holeplass. Denne farkosten har enten slitt, eller blitt løstnet, og så tatt turen inn i Sømmevågen. Her bør den ikke bli liggende lenge.

At ting som forsvinner i sjøen ikke gjør skade, er svært gammeldags miljøpolitikk. Derfor håper vi at det framkommer opplysninger, enten til Solabladet eller kommunen, som gjør at eierne blir funnet og stilt ansvarlige.

Rydder 72 000 kvadratmeter

Arkeologene er ferdig, og gravemaskinene er langt på vei med å fjerne en halv million kubikk masse.

HILDE GARLID
hilde@solabladet.no

– Er det ikke rart å sprengte og grave der hvor arkeologene har jobbet seg fram med teskje?

– Arkeologene er ferdig med sitt, og da er området klartgjort for at vi kan gjøre vår del. Utgangspunktet her var en interessekonflikt. Der hvor arkeologene har jobbet seg framover med skje og tannkost

braker vi nå 5 til 11 tonn dynamittsalver, og vi har vært rett i hælene på dem hele tiden, sier Sven Christian Ulvatne, daglig leder i Backe Bygg AS.

Selskapet er totalentreprenør for Baker Hughes sin gigantiske utbygging, som skal samle alle Baker Hughes sine produktlinjer på Orshaug.

– Det går halvannet år fra første salve til den siste. Brorparten av fjellsprengeingen skal være ferdig til jul, sier Ulvatne.

– Godt samarbeid

Både Inger Lindland hos Baker Hughes og Ulvatne hos Backe Bygg skryter av samarbeidet de har hatt med arkeologene.

– Det har vært en lang prosess, men sånn er det bare. De gjør sin jobb, og har rett til å gjøre utgravingene. Samarbeidet har vært positivt og vi har hatt en god dialog hele veien. Vi synes kanskje det har gått litt seint, men de har ikke vært til hinder for oss eller prøvd å stikke kjepper i hjulene, sier Lindland.

– Heller tvert imot, sier Ulvatne. – Området er delt inn i seksjoner og begge parter har tilpasset oss hverandres behov og tempo i prosessen for ikke å gå i veien for hverandre, sier Backe.

Backe Bygg har også hjulpet arkeologene med maskiner og mannskap, som da den store

Baker Hughes sam

Verkstedsfolk og øverste ledelse flytter sammen innen 2011.

I dag er Baker Hughes sine mange ulike produksjonslinjer spredd. Noen er lokalisert i Ekofiskvegen, andre på Orshaug.

– Det skal bli godt å komme inn i samme hus, sier Inger Lindland.

Første bygg snart ferdig

Hun har jobbet med byggeprosjektet i tre-fire år, og er nå i den fasen at hun nå diskuterer fargevaløren på veggene med anleggssleder Rune Herdlevær, i det bygget som kalles fase 1.

Det skal være innflyttingssklart til jul, og selv om den store inngangshallen ser ut som en støvete byggeplass, trilles storkjøkkenet inn denne dagen.

– 21. desember flytter vi inn i fase 1. Da flytter noen av oss fra Ekofiskvegen, noen fra lokaler vi leier på Hammeren og noen fra BOT-bygget, sier Lindland.

Bygges som kalles fase 2, påbegynnes i januar 2010. Det består av kontorer og verkstedshaller på totalt ca 18 000 kvadratmeter. Alt skal etter planen være ferdig september/oktober 2011.

18 000 kvadratmeter med kontor

Det er enorme dimensjoner over byggingen.

I alt klargjøres 72 000 kvadratmeter ny tomt, og Baker Hughes rår allerede i dag over 15 000 kvadratmeter ferdig bygg på Orshaug.

– Vi bygger 4000 kvadratmeter med kontorer nå i fase 1. I tillegg kommer kontorbygg i fase 2 på ca 5000 kvadratmeter samt verksteder på 13 000 kvadratmeter. I det bygget skal det også være 3000 kvadratmeter med kontor, sier Sven Christian Ulvatne i Backe Bygg.

– Er det nødvendig?

– Vi satser absolutt på en

framtid her. Vi skreddersyr byggene og verkstedet for vår virksomhet, og ser for oss en lang framtid i Sola kommune, sier Lindland.

Selskapet har hovedkontor i Houston, USA, og det var ikke aktuelt at selskapet skulle leie, framfor å bygge og eie selv.

– Vi trenger såpass mye og spesialiserte lokaler, at å leie ikke var aktuelt, sier Lindland.

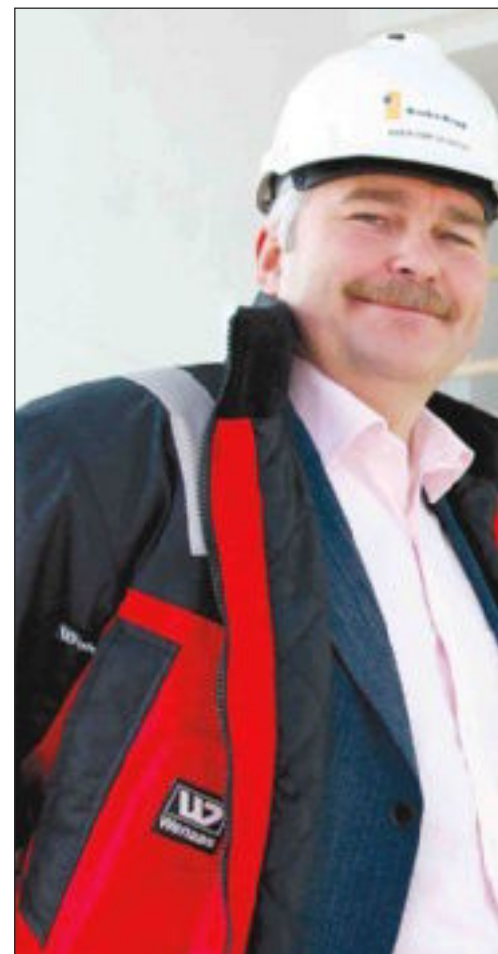
Tidsplan og ulykker

Selv om arkeologene har fått lov å holde på noe lenger enn først planlagt, opplyser Ulvatne at arbeidet følger tidsplanen.

– Hva med ulykker?

– Til nå har vi ikke hatt en eneste hendelse, og knapt nok sykefravær. Vi har stort fokus på helse- miljø- og sikkerhet (HMS) på byggeplassen. Vi hadde arbeidstilsynet uanmeldt på inspeksjon i vår, og kontrolløren der ringte meg uoppfordret etterpå og sa at det var den beste byggeplassen han hadde besøkt på lang tid. Slikt er svært godt å høre, sier Ulvatne.

Byggeprosjektet startet også akkurat i knekken for byggebransjen, og tilførte leverandørene i distriktet kjærkomne oppdrag.

Sven Christian Ulvatne, daglig leder i Backe Bygg AS, i flere år allerede. Backe Bygg AS er hovedkontor for Baker Hughes Norges hovedkontor.

Nå vaskes de siste jor

En av de største arkeologiske utgravingene i distriktet avsluttes nå. I alle fall ute.

ANNE BUCKLE
anne@solabladet.no

Even Bjørdal har hatt støvlene godt planta i jorda på Orshaug helt siden april.

Nå sorterer han de siste jordprøvene etter den omfattende utgravingen av et stort gravfelt fra bronsealderen og fra det gardsområdet hvor våre forfedre dyrket jorda for 2000 år siden.

Stolpejord

– Vi er ferdige med å grave nå, sier Even Bjørdal, arkeolog.

Men inne i huset på utgravingområdet står jordprøvene i stabler. Nå skal de vaskes for å

SOLABLADET www.solabladet.no

Sentralbord: 51 64 64 64
Fax: 51 64 64 65
Rådhusvn. 28 - boks 86, 4097 Sola
E-post: solabladet@solabladet.no

Redaktør/ daglig leder:
Hilde Garlid, hilde@solabladet.no
Dir. 51 64 64 67, M: 905 31 816

Journalist/redaksjonsleder:
Helene Pahr-Iversen
helene@solabladet.no
Dir. 51 64 64 68, M: 984 93 819

Journalister:
Anne Buckle
anne@solabladet.no
M: 986 68 586 Dir: 51 64 64 77

Line Viste
line@solabladet.no
M: 994 36 633 Dir: 51 64 64 76

Andreas Veggeland
andreas@solabladet.no
Dir: 51 64 64 69, M: 975 43 165

Sportsjournalister (frilans):
Kent Roar Nybø,
krn@solabladet.no
M: 452 36 863

Bjørn Idar Friisenfeldt,
bif@solabladet.no
Priv. 51 69 87 00, M: 915 96 813

Produksjonssjef/deskansvarlig:
Torstein Oliverson,
torstein@solabladet.no
Dir. 51 64 64 73, M: 905 31 815

Grafiker:
Ellen Harbo Le Poole
ellen@solabladet.no
Dir. 51 64 64 62, M: 922 97 126

Markedssjef:
Monica Myrland Oliverson
monica@solabladet.no
Dir: 51 64 64 72, M: 997 07 341

Markedskonsulent:
Inger Lise Nygård Lohne
ingerlise@solabladet.no
Dir. 51 64 64 71, M: 992 33 330

Markedskonsulent:
Kate Rott Skarstad
kate@solabladet.no
Dir. 51 64 64 78, M: 950 23 377

Abonnement:
abonnement@solabladet.no
Tlf: 51 64 64 64
Trykk: Dalane Tidende

til Baker

bauten i kapteins Svendsens hage skulle flyttes.

Kostbart

I 2008 skrev Solabladet at Baker Hughes Norge må ut med 14 millioner kroner for å klargjøre tomten for arkeologiske levninger.

– Hva er prisen i dag?

– Det er fortsatt prisen. Selv om tempo og framdriftsplan har endret seg noe, er arbeidet gjort innenfor den økonomiske rammen, så langt vi kjenner til nå, sier Lindland.

– Administrerende direktør i Baker Hughes Norge, Zvonimir Djerfi, var nylig på seminar i Risavika havn, og fortalte med innlevelse om de positive sidene

Det sprenges og kjøres vekk masse fra Orshaug hvor arkeologene lå på kne og gravde for noen måneder siden. Terrengnet blir 37 meter lavere når tomten er klargjort for bygging. (Foto: Hilde Garlid)

ved at selskapet står for denne arkeologiske utgravingen?

– Ja, han mener det er i lokal-samfunnets interesser at vi nå gjør dette. Det er selvsagt noe vi er pålagt å gjøre, men det er bra

dersom vi kan tilføre samfunnet mer kunnskap om fortiden, sier Lindland.

Hun synes også det er bra at Arkeologisk museum i Stavanger (AmS) har arrangert

FAKTA

Baker Huges bygger

500 000 kubikk med masse flyttes fra Orshaug til gjenbruk andre steder.

For å flytte så mye masse, kjøres det i gjennomsnitt en dumper med masse, hver arbeidstime, hvert 3,3 minutt i 13 måneder.

Det går halvannet år fra oppstart på tomten til siste salve er fyrt av.

Terrengnet blir 37 meter lavere enn hva det var opprinnelig.

I alt er den nye delen av tomten 72 000 kvadratmeter. Den opprinnelige Bakertomten er på 15 000 kvadratmeter.

Det skal bygges 9000 kvadratmeter kontorbygg samt 13 000 kvadratmeter verkstedshall. I den delen av bygget er det også 3000 kvadratmeter kontorareal.

Første fase skal stå ferdig til innflytting 21. desember i år.

Hele Baker Hughes skal være samlet i ett rike på Orshaug i 2011.

åpen dag for publikum, og selskapet ønsker også å bruke utgravingene i sin egen profilering.

– Det er en måte å skape en vinn-vinn situasjon, sier Lindland.

les til ett rike

– Vi ville beholde flyttsteinen

Bygg AS og Inger Lindland i Baker Hughes har jobbet tett sammen med Bygg AS er totalentreprenør, både for tomteklargjøring og for bygging av (Foto: Hilde Garlid)

Backe Bygg vurderte å bruke flyttsteinen som utsmykking.

– Det hadde vært stilig om vi hadde klart å ta vare på den digre flyttsteinen, sier Sven Christian Ulvatne, daglig leder i Backe Bygg AS.

Flyttsteinen fra istiden

Flyttsteinen var noe av det første som ble sprengt bort, etter at arkeologene i 2008 hadde gravd fram det de kunne finne rundt den digre steinblokka.

Isen klarte i sin tid å flytte den store steinen, men moderne entreprenørskap måtte gi tapt.

– Den var rett og slett for tung og mye større enn hva vi trodde, sier Ulvatne.

Ideen var å bruke steinen som utsmykking for Baker Hughes-bygget - som et minne over den store utgravingsjobben som måtte til før selskapet kunne få bygge seg bolig på Orshaug.

– Vi måtte til slutt sprengte den, sier Ulvatne.

En festplass

Solabladet skrev 14. august 2008 om flyttsteinen og området rundt.

Det ble funnet 20 koke-

Flyttsteinen ved Tanangervegen ble vurdert som utsmykking for Baker Hughes, men ble for stor og tung å flytte selv for dagens maskinkraft. (Foto: Hilde Garlid)

proper rundt steinen, noe arkeolog Olle Hemdorff mener signaliserer at dette har vært en samlingplass for folk.

Den store steinen har lagt der stødig siden istiden, men rundt den ble det avdekket den rene festplassen.

I tillegg til kokegropene ble det gjort funn av en flintbit.

– Slike flintkniver tilhører en over 3000 år gammel steinalder-teknologi. Denne flintkniven kan godt være så gammel, om ikke enda eldre, sa Niall Oma Armstrong, prosjektansvarlig for utgravingen, til Solabladet den gang.

Brukes i utsmykking

– Skal dere bruke utgravingene og funnene derifra på noen måte?

– Det er ikke gjort så skrekkelig mange funn av gjenstander, sier Lindland. – Vi har hørt om båtgraven og sett noen perler, men det er ikke slik at en hel avdeling på arkeologisk museum er fylt opp av funn herifra. Vi har fått tatt noen fotografier underveis, og vil bruke noen av disse som utsmykking i lokalene våre. Møterommene vil også ha lokale navn, sier Lindland.

rdrestene på Orshaug

sortere ut de funnene som er viktige.

– Jordprøvene kommer fra hovedsakelig fra hull der stolpene til husene stod. I hullene kan man finne frø, keramikkbiter og kull, sier Bjørdal.

Et beger på størrelse med en dobbel isboks som nå er full av jord, skal etter behandlingen reduseres til et lite påleggs-beger med prøver. Det gjøres i en akreologisk «vaskemaskin».

– Jeg legger prøven inn her i

denne enden av røret, og så tilfører jeg vann. Det letteste kommer ut først, det er frøene. Etterhvert er det bare stein igjen. Det er vi ikke interessert i, forklarer arkeologen.

Levespor

Men Bjørdal klarer ikke å rekke over all jorda i alle boksene på sin siste uke i feltet.

– Vi må gjøre et utvalg. Det er 70 stolper i et hus, og i hvert av disse har vi tatt fem til seks prøver, sier han.

Omtrent fire liter med jord skal konsentreres til prøver i små beger.

– Hva kan dere lære fra det dere finner i prøvene?

– Frøene sender vi til biologene. De sjekker sorten, og annet som kan fortelle oss om tidlig korndyrking. Fordi vi kan være sikre på at prøven tilhører

huset når det blir tatt ut av stolpehullet, kan keramikken og flinten gi oss kontekst. Tre-kull og brent materiale kan vi bruke til å datere bosettingen, sier Bjørdal.

Til sistnevnte brukes C14-metoden, karbondatering, men arkeologene vet allerede litt om alderen til de husene de har funnet sporene etter.

– Toskipet hus

– Vi har funnet rester her etter sju til åtte hus. De fleste av dem er det vi kaller toskipede. Det vil si at de har en rad med stolper i midten. Noen av husene er mer avanserte med

flere stolperader. Toskipede hus er fra rundt 2000 før Kristus, de andre fra rundt 1500 til 1000, forklarer han, og sier at karbondateringen kan hjelpe med å sette en mer eksakt alder.

Prossessen med å analysere alt materialet som AmS nå har samlet inn fra Orshaug og Tjora begynner nå.

– Vi er ferdig utendørs, nå flytter vi forskningen inn, sier Bjørdal, og forteller at de også har foto og skriftlig materiale som nå skal gåes igjennom.

– Blir det godt å komme innomhus med arbeidet?

– Vi har vært ut siden april, smiler arkeologen.